

Theologiae Spiritualis Scholasticæ Et Moralis Tomvs ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Joannis Duns Scoti D. Augustino Conformem

In quo tractatur de Providentia Divina, Prædestinatione & Reprobatione.
Item de Fide Divina, ejus veritate, obscuritate & credibilitate

Bosco, Jean a

Antverpiae, 1686

Concl. VI. Peccata cadunt sub providentia divinam; non sunt tamen ejus
effectus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73708](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73708)

providentia in sui dispositione non fallitur. Et deducitur ex Sap. 9. v. 14. Cogitationes enim mortalium timida, & incerta providentia nostra.

Ratio est: quia providentia & voluntas efficax est simpliciter talis, & inefficax est secundum quid; sed de illo, quod est simpliciter, est predicatum enunciandum simpliciter: ergo si voluntas efficax est infallibilis, absolute & simpliciter enunciandum est, esse absolute infallibilem, & solum secundum quid fallibilem.

Nec tunc dicendum est, voluntatem creatam impedire Dei providentiam; sed quod Deus ad impedire Dei providentiam attendendo, & volendo indennem servare libertatem decrevit cum causis secundis concurrere ad effectum, per quem providentia Dei specialis impeditur a consecutione sui finis.

Itaque sicut quando Deus, sua potentia absoluta utendo, contra potentiam suam ordinariam facit, aut illam impedit; ita dicendum est, Deum suam specialem providentiam, qua hanc vel illam creaturam respicit, impedire per providentiam generalem, qua bonum Universi attendit, vel ob alios fines. Hæc Francis.

Cui si obieciat providentia fallibilis & inefficax est imperfecta: ergo neque secundum quid est ponenda in Deo. Respondet neg. Antecedens: nam (inquit) in nobis est imperfecta; quia nescimus, vel non possumus apponere media efficacia ad consequendum finem: at verò in Deo solum est talis providentia pro sua libertate, quia non vult efficaciter aliquem finem, nec media efficacia ad illum consequendum apponere propter convenientissimos fines; & ita in Deo non arguit imperfectionem. Sic ille. Sed nunquid in Deo arguit imperfectionem, quod providentia ejus versetur circa peccata seu mala culpæ? Resolutio patebit ex Conclus. sequenti, in ordine.

CONCLUSIO VI.

Peccata cadunt sub providentiam divinam; non sunt tamen ejus effectus.

DUOBUS modis aliquid cadit sub divinam providentiam; nempe vel per modum puri objecti, seu termini, vel etiam per modum effectus. Et dico: Etiam, quia prior modus, nisi cum exclusione intelligatur addendo *Puri*, includitur in posteriori, tanquam magis commune in minus communi, quia effectus providentiae (ut & cujuscumque alterius actus productivi) est etiam objectum & terminus ejus; omnis quidem potentia, omneque activum principium ad aliquod objectum terminatur, quod respectu principii activi, quæ talis, non est aliud, quam effectus ejus. Ut ergo illa duo, quod est cadere sub divinam providentiam per modum objecti seu termini, & quod est sub eadem cadere per modum effectus, contra invicem distinguantur, oportet primum membrum cum exclusionem & limitationem accipere. Hoc prænotato.

Tomus II.

Certum est secundum fidem, nullum peccatum esse à providentia divina, nec tanquam effectum prævisum vel intentum, nec ut medium, nec ut finem. Vide disp. præced. Conclus. 9. Sect. 2. ubi latius id declaravimus; tantum hic addam, quæ ibi omissa sunt, & ad præsentem locum remissa.

Magister in 1. dist. 46. & D. Tho. 1. part. q. 19. a. 9. dicunt (teste Felice sup. diff. 7. n. 2.) Aliquos fuisse, qui quævis dicerent, quod peccata non erant à Deo volita, nec facta; dicebant tamen, Deum velle, ut peccata fierent; nam fieri peccati distinguebant à peccato. Ita Francis.

At verò Mag. sic ait: *Alii dicunt, quod Deus vult mala esse, vel fieri, non tamen vult mala.* Et D. Tho. loco cit. ad 1. *Quidam dixerunt quod licet Deus non velit mala, vult tamen mala esse vel fieri.* Ly. *Esse*, omisit Felix, quare, nescio. Sanè si inter peccatum, & inter fieri peccati nulla est distinctio, ut responder præfatus Auctor, multò minus inter peccatum, & esse peccati. An autem ad eam distinctionem inter fieri peccati, & peccatum sententia illa respexerit, tu vide. Ejus neque Mag. neque D. Tho. meminerunt, sed apud Magistrum sic lego:

Qui dicunt, Deum mala velle esse, vel fieri, suam his modis mutant intentionem. Si enim, inquit, mala non esse, vel non fieri vellet, nullo modo essent vel fierent: quia si vult ea non esse, vel non fieri, & non potest id efficere; scilicet, ut non sint, vel non fiant, voluntati ejus & potentia aliquid resistit, & non est omnipotens, quia non potest omne quod vult, sed impotens est, sicut & nos sumus, qui quod volumus, quandoque non valeamus. Sed quia omnipotens est, & in nullo impotens, certum est, non posse fieri mala, vel esse, nisi eo volente. Quomodo enim, invito eo & nolente, posset ab aliquo malum fieri, cum scriptum sit: Voluntati ejus quis resistit? Superà etiam dixit Aug. Enchir. c. 96. Quia necesse est fieri, si voluerit. Sed vult mala fieri, aut non fieri. Si vult non fieri, non sunt; si vult autem, vult ergo fieri.

Hoc est primum argumentum: ad quod Respondet Felix suprà: quod nec vult fieri, nec vult non fieri efficaciter, sed tantum negativè se habet, quod est medium inter utramque voluntatem; inefficaci tamen voluntate vult non fieri, contra quam voluntatem possunt peccata committi. Sic ille.

Et apud Mag. ita scriptum habemus: *Non ergo Deo volente, vel nolente; sed non volente sunt mala: quia non subest Dei voluntati, ut malum fiat vel non fiat; sed ut fieri sinat, quia bonum est, finire mala fieri; & utique volens finit, non volens mala, sed volens finire finit, ut ipsa fiant: quia nec mala sunt bona, nec ea fieri, vel esse, bonum est.*

Sed enim, dicit aliquis (& est secundum argumentum istius sententiæ) bonum est mala esse vel fieri; alioqui summè bonum non permetteret ea fieri, juxta D. Aug. Enchir. cap. 96. ibi: *Quævis ergo ea, quæ mala sunt, in quantum mala sunt, non sunt bona; tamen ut non solum bona, sed etiam sint & mala, bonum est. Nam nisi esset hoc bonum, ut essent & mala, nullo modo esse sinerentur ab*

169. Nulla peccatum est à providentia divina, tanquam effectus.

Felix.

170.

An Deus velit mala esse vel fieri. Mag. Sent. D. Tho.

171.

Aliqui affirmant & probant. Primum ex omnipotentia Dei.

S. Aug.

172.

Responsio Felici.

Item Mag. Sentent.

173.

Secundum argumentum & sententiam S. Aug.

omnipotente bono. Cui procul dubio quam facile est, quod vult facere, tam facile est, quod non vult esse, non finire. Hoc nisi credamus, periclitatur ipsum nostra fidei confessionis initium, quia nos in Deum Patrem omnipotentem credere confitemur.

Ecce hic aperte habes, quod bonum est, mala esse; omnis autem boni Deus auctor est, qui vult omne bonum esse, quod est. Cum ergo bonum sit, mala fieri vel esse, ergo etiam mala vult fieri vel esse. Adde quod ait ibidem c. 95. in fine: Non ergo fit aliquid, nisi omnipotens fieri velit. Fiant autem mala, ergo omnipotens illa fieri vult.

Confirmatur.

174.
Responsio
ad confir-
mationem.

Sed ad hoc ultimum facilis est responsio ex ipsis verbis D. Aug. quæ immediate subdit (significans, quomodo omnia tam bona, quam mala ab omnipotente fiant) scilicet, Vel sinendo ut fiat vel ipse faciendo: sinendo utique mala, & faciendo bona. Hanc autem permissionem malorum in Deo nemo potest negare.

Diluitur
argumentum.

Unde quævis Aug. in priori loco citato videatur dicere, bonum esse, quod mala sint, non tamen ait, Deum mala ista facere; sed Nullo modo esse finirentur (id est, permitterentur) ab omnipotente bono. Et in principio d. c. 96. inquit: Nec dubitandum est, Deum facere bene, etiam sinendo (id est, permittendo) fieri, quacumque fiant male.

175.
Qua ratio-
ne bonum
fit mala
esse.
mag. Sen.

Porò quod ait Aug. (ut sup. audivimus) *Vel sint mala, bonum esse, ea ratione dictum est, quia* (inquit Magister sup.) *ex malis, quæ fiunt, Deus bona elicit: nec ipse permitteret ea fieri, nisi de eis aliquid boni faceret.* Unde Aug. in eod. lib. cap. 11. aperte indicans, prædictorum verborum effectum intelligentiam, ait: Neque enim Deus omnipotens, quod etiam infideles fatentur, rerum cui summa potestas, cum summè bonus sit, ullo modo finiret mali esse aliquid in operibus suis, nisi usque adeo esset omnipotens & bonus, ut bene faceret etiam de malo. Ex hoc itaque sensu (auditis Mag. sup.) dictum est, ac verum est, bonum est mala fieri, quia ex malis, quæ fiunt, bonis (qui secundum propositum vocati sunt) accedit bonitas, id est, humilitas. Talibus enim (ut ait Apost. Rom. 8. v. 28.) in bonum cooperantur omnia, etiam mala, quia eis profunt, quæ aliis facientibus obsunt. Vnde etiam aliquando in Scriptura legitur, malum appellari bonum; ut Hieron. super Marcum ad cap. 14. Malum, inquit, Iudæ bonum fuit, scilicet nobis: nec si bonum est illi vel illi, inde sequitur, quod simpliciter bonum sit; propriè enim ac simpliciter bonum est, quod in se & facienti bonum est. Sic ille.

Simpliciter
bonum est,
quod faci-
enti bonum
est.
Hieron.

176.
Nō est sim-
pliciter bo-
num mala
esse aut fieri.

Quævis igitur bonum sit, mala esse aut fieri, non tamen simpliciter, quia non in se & facienti; sed sicut ipsum peccatum in se & facienti est simpliciter malum; ita etiam esse vel fieri peccatum; quia inter esse aut fieri peccati, & ipsum peccatum nulla est distinctio quoad malitiam; cum tota ratio actionis sumatur à termino. Unde tamen v. g. in odio Dei aliud fit fieri odii Dei, scilicet actio, quæ producitur qualitas, quæ est odium Dei, & aliud factum esse, scilicet ipsa qualitas; at tamen sicut qualitas peccaminosa est; ita & ipsa actio caret rectitudine debitâ. Si ergo Deus vult illud fieri, sive illam actionem, quatenus privatio est, vult ipsum peccatum,

Inter pecca-
tum & fieri
peccati
non est di-
stinctio quo-
ad malitiâ.

quod constat esse erroneum. Hinc appositè D. Aug. in Plat. 7. v. Arcum suum retendit, ait de providentia Dei: Non ipsa peccatores facit, sed ipsa ordinat cum peccaverint. Non ergo Deus providet peccata, sed de peccatis, atque aded, ut loquitur Conclusio: Peccata cadunt sub providentiam divinam, non sunt tamen eius effectus.

Cadunt, inquam, tum ratione prohibitionis & punitionis, tum ratione permissionis. De prohibitione & punitione hic non disputo; tantum describo unum locum S. Aug. ex lib. de Spic. de lib. c. 33. Vult Deus omnes homines salvos fieri, & in agnitionem veritatis venire: non sic tamen, ut eis adimat liberum arbitrium, quo vel bene vel male merentes iustissime judicentur. Quod cum sit (id est, cum male utuntur libero arbitrio transgredientes præcepta divina) infideles quidem contra voluntatem Dei faciunt, cum ejus Evangelio non credunt; nec idem tamen eam vincunt; verum seipsos fraudant magno & summo bono, malisq; penalibus implicentur, perituri in supplicio potestatem ejus, cuius in deum misericordiam contempserunt. Ita voluntas Dei semper invicta est, vincitur autem, si non invenitur, quid de contemptoribus faceret, aut ullo modo posset evadere, quod de talibus ille constituit. Qui enim dicit v. g. Volo ut hi omnes servi mei operentur in vinea, & post laborem requiescentes epuletur, ita, ut quisque eorum hoc noluisset, in primo semper molat, videtur quidem quicunque contempserit contra voluntatem Domini sui facere; sed tunc eam vincit, si & ipsum contemneris effugerit, quod nullo modo fieri potest sub Dei potestate.

Quis adhuc dubitet, peccata cadere sub providentiam Dei ratione prohibitionis, & punitionis? Imò prohibitionem & punitionem esse effectus providentiæ divinæ, nihil repugnat; sunt namque res bonæ. Sed nunquid etiam permissio peccati? Propterea, eo modo, quo potest esse effectus. Nam, inquit Aug. Enchir. 100. Non utique volens finit, sed volens. Ergo vult permittere, sicut enim, quæ Deus efficit, liberè agit, sic & ea, quæ omittit, liberè omittit, & non purâ omissione, sed actu quasi reflexo, ut alibi dictum fuit: ergo sicut factum est effectus voluntatis Dei, ita etiam non factum, scilicet permissio, est ejusdem voluntatis effectus. Ita Felix sup. n. 3.

Si inferas: ergo etiam peccatum committitur est effectus providentiæ Dei; nam qui vult unum connexum cum altero, si vult unum, vult & aliud; sed peccatum est connexum cum permissione: ergo, si Deus vult permissionem, vult etiam peccatum. Rursus, quod est causa causæ, est causa causati; sed Deus est causa permissionis, quæ est causa peccati: ergo Deus est causa peccati.

Respondet Felix sup. n. 4. quod Major est vera de actione physica reali; nam qui immediate movet unum anulum carentæ, movet etiam alios, cum quibus est connexus; non vero de actione reali intentionali, ut est intellectio & volitio: nam possum in homine intelligere & velle rationalitatem, quin intelligam animalitatem.

Intellectus

Instat aliquis; velle occidere hominem, quem scio esse Sacerdotem, est actio intentionalis, quippe volitio; & tamen, saltem implacite, volo Sacerdotii circumstantiam: ergo Deus volendo permissionem peccati saltem implicite vult peccatum. Respondet Felix. sup. neg. Consequentiam. Diferimen (inquit) est; quia occidens hominem tenetur non occidere Sacerdotem, & sic illi imputatur; at verò Deus non tenetur conferre auxilia efficacia, seu impedire peccata; nam agens liberum non tenetur vitare peccatum in alio, nisi cum potest physicè & moraliter, & absque inconvenienti: quod si physica vel morali potestate privetur, potest licet non solum illud permittere, sed physicè ad illud concurrere, v. g. ancilla potest juvare Dominam, se ornantem malo fine, & servus scalam parare Domino volenti furari; Deus verò moraliter, & sine magno inconveniente, nempe turbando causas liberas & ordinem naturæ, illas necessitando ad bonum, & negando concursus suæ naturæ congruentem, quem aliis causis concedit, non potest impedire peccata: nec physicè potest; nam supposita lege ordinatâ, quâ vult cum causis secundis concurrere juxta exigentiam earum, impossibile est physicè, ratione suæ immutabilitatis, talem legem non adimplere.

Unde Deus non est causa peccati adhuc per accidens; quia hæc non est non impediens tantum, sed removens prohibens; ut qui subtrahit columnam, sine qua domus subsistere non potest: & Deus non ita se habet; nam quâvis subtrahat auxilium efficax, quo impediretur peccatum; nihil tamen subtrahit, quod sit necessarium, ut possit impediri; nam voluntas creata cum auxiliis sufficientibus, quæ Deus nulli negat, potuit illud impedire; & ideo causa adæquata peccati est liberum arbitrium. Hucusque Felix.

Qui si jam viveret, & videret damnatam ad minus tanquam scandalosam, & in praxi perniciosam ab Innoc. XI. Feria 5. die 2. Mart. an. 1679. hanc propositionem in ordine 51. Fatalis, qui submissis humeris scienter adjuvat herum suum ascendere per fenestras ad stuprandam virginem, & multoties eidem subservit deferendo scalam, aperiendo januam, aut quid simile cooperando, non peccat mortaliter, si id faciat metu notabilis detrimenti, putâ ne à Domino malè tractetur, ne torvis oculis aspicatur, ne domo expellatur. Si, inquam, vidisset hanc propositionem damnatam, putas, quia exemplum servi adduxisset? ego non puto, nec adducerem: sola namque Ecclesiæ prohibitio ex sententia probali practicè facit practicè improbabilem.

Præterea: secundum hunc Auctorem ead. diff. n. 3. ille dicitur aliquid permittere, qui pervidet futurum, & non impedit cum possit; sed sic se habet Deus circa peccata; ergo permittit. Sic ille. Ecce hic affirmat, Deum posse impedire peccata, & ideo permittere; quia non impedit: at verò n. 4. ut audivimus, negat Deum posse impedire peccata, etiam physicè, suppositâ

tâ lege ordinatâ. Quis sapiens & intelliget hæc? Fateor meam insipientiam; nisi velis, dicere, quod sufficiat ad permissionem, Deum physicè, sepositâ lege ordinatâ, potuisse ea impedire; id est, nisi sufficiat ad permissionem peccati, quod Deus ab æterno libere decreverit peccatum non impedire.

Quin imò, dicet aliquis: quidni etiam moraliter potuerit, saltem aliqua, impedire? Urgebis (inquit Felix sup. n. 5.) potuit Deus servare libertatem creatam, etiam si non esset peccatum, ut contingit in confirmatis in gratia, & in habentibus auxilium efficax; ergo si Deus non impedit peccata, ei imputabitur. Respondet idem Auctor: quod in confirmatis in gratia, & habentibus auxilium efficax rectè conservatur libertas in actu primo, & antecedenter, non verò in actu secundo, & consequenter: nam infallibiliter actus secundus ponitur: cum ergo ad omnimodam libertatem oporteat, ut etiam conservetur libertas in actu secundo, convenit, quod Deus relinquat regulariter hominem cum auxiliis sufficientibus, ut sic omnimodâ utatur libertate, & suavitas illius non auferatur; nam contra ejus suavitatem est, ut Deus semper auxilio speciali concurrat ad omnes suas actiones. Unde Deus laudabiliter permittit peccata, ut sic tanquâ universalis gubernator ad rerum exigentias attendat. Sic ille.

Qui potest capere, capiat. Ego, ut verè dicam, difficulter intelligo. Enimverò cum solo auxilio sufficienti tam infallibiliter conjungitur peccatum, quàm cum auxilio efficaci non peccatum, seu negatio peccati; si ergo illa infallibilitas in uno casu auferat libertatem consequentem, quidni etiam in alio casu? Et nonne Conclus. præced. dictum est, providentiam Dei esse infallibilem? An propterea auferat suavitatem libertatis, aut libertatem in actu secundo? Cur ergo auferet eam auxilium efficax? Hæc dispice. Mallem ego diceret, est omnimoda libertas, & suavitas ejus consisteret cum gratia efficaci; Deum tamen habere sufficientissimas rationes, ob quas non teneatur peccata impedire, tamen si posset, si vellet.

Loquatur S. Aug. lib. de Corrept. & grat. cap. 10. Quapropter saluberrimè consitemur, quod rectissimè credimus, Deum dominumq. rerum omnium, qui creavit omnia bona valde, & mala ex bonis exoritura esse præcivit. & scivit magis ad suam omnipotentissimam bonitatem pertinere, etiam de malis bene facere, quàm mala esse non finire, sic ordinasse Angelorum & hominum vitam, ut in ea prius ostenderet, quid posset eorum liberum arbitrium; deinde quid posset sua gratia beneficium, iustitiæque judicium. Et lib. 14. de Civit. c. 27. sic ait: Ita factum est, ut nec Deum aliquid futurorum lateret; nec præsciendo quemquam peccare compelleret, & quid interesset inter propriam cuiusque præsumptionem, & suam tuitionem, Angelicæ & humane rationali creatura consequenti experientia demonstraret.

In quibus locis D. Aug. non dicit, ideo Deum permisisse peccatum Angelorum, & primo

184.

An Deus
potuerit mo-
raliter im-
pedire ali-
qua pecca-
ta.
Felix.

An omni-
moda liber-
tas sit cum
auxilio ef-
ficaci.

185.

Infalibilitas
provi-
dentia non
auferat sua-
vitatem li-
bertatis.

186.

Quare
Deus non
teneatur
impedire
peccata, ex
D. Aug.

187.

D 2 rum

*Una ratio est
ostensio ju-
stis & bo-
nitatis.*

*Contra eam
arguitur.*

Alia ratio.

*188.
Ex permis-
sione peccati
occasionan-
tur plura bo-
na.
Felix.*

S. Aug.

*189.
Obiectio.*

*Solutio ex
Felix.*

*190.
Instantia.*

S. Aug.

rum hominum; quia si omnibus dedisset gratiam efficacem, minus liberè steterissent seu perseverassent, quam jam sancti Angeli steterunt seu perseverarunt in statu gratiæ, in quo creati erant; sed idcirco, quia alioqui non scivissent, se habere liberum arbitrium ad peccandum, & se indigere gratiâ ad non peccandum. Una ergo ex rationibus, quare Deus non teneatur omnia peccata impedire, est ostensio justitiæ in vasa iræ, & bonitatis in vasa misericordiæ. Sed enim dicit aliquis: hæc ratio, quamvis prober, Deum potuisse permittere primum peccatum tam Angelorum, quam hominum; non tamen videtur sufficere ad permissionem omnium aliorum peccatorum subsequen- tium, quæ quotidie perpetrantur ab hominibus: tametsi enim jam omnes confirmaret in gratia, equidem constaret, quid intersit inter propriam cujusque præsumptionem, & suam tuitionem; & satis constaret, quid possit coram libero arbitrio, & suæ gratiæ beneficium justitiæque judicium. Ergo videtur, quod sine aliquo inconvenienti possit Deus, si veller, plurima peccata impedire: quidni ergo debeant ipsi imputari? Respondetur: quia saltem adhuc manet alia ratio, quam Aug. primo loco citato significat hisce verbis: *Et scivit magis ad suam omnipotentissimam bonitatem pertinere, etiam de malis bene facere, quam mala esse non sinere.*

Eamque non tacuit Felix sup. dicens: Addo; quod si ex permissione peccati occasionantur plura bona, quæ non essent, si peccatum auferretur, ut penitentia, humilitas &c. & secundum plures Incarnatio Christi; & in naturalibus solet ex adulterio vir optimus gigni. Et sic expressit Christus Dominus Matth. 13. in parabola Zizaniæ: *Ne forte colligentes Zizania eradicetis simul cum eis & triticum v. 29.* Ubi per Zizania peccata intelliguntur, per triticum bona opera & ait: *Sinite utraque crescere.* Unde Aug. in Enchir. c. 11. *Deus ita bonus est, ut non sineret mala fieri nisi ita esset omnipotens, ut ex malis multo majora bona extra faceret.* Ita Felix. Sed tu nota hæc non esse genuina verba Aug. Quæ ergo? Habes ea sup. n. 88.

Obijcit axioma Theologorum: *Non sunt facienda mala, ut eveniant bona,* quod desumptum est ex Apostolo Rom. 3. v. 8. ergo neque sunt permittenda peccata, ut inde nascantur bona. Et ratio est; nam peccatum omnem deordinationem, & averfione à Deo continet, & ita nullum est bonum quod possit peccato æquivalere. Respondet Felix sup. n. 6. neg. Consequentiam. Discrimen (inquit) est: nam qui facit peccatum est causa illius, & ita propter intentionem boni non potest exculari à peccato; qui vero solum permittit, non est causa illius, nec vult illud; poterit enim velle permissionem, quin velit peccatum. Sic ille.

Instabis: quod de omnibus peccatis non originatur bonum. Respondet præfatus Auctor, quod satis probabile est, quod de quolibet peccato sequitur aliquod bonum, saltem naturale ut colligitur ex Aug. Enchir. c. 11. in principio:

In qua (Universitatis admirabili pulchritudine) etiam illud, quod malum dicitur, bene ordinatum & loco suo positum eminentius commendat bona, ut magis placeant & laudabiliora sint, dum comparantur malis. Sed quidquid sit de hoc (prosequitur Felix) sufficit, quod ex permissione alicujus generis peccatorum in communi sequuntur aliqua bona, ut ex peccato originali Incarnatio Christi in carne passibili, ex qua orta sunt multa actualia, ut oblatio Iudeorum &c. quæ Deus permisit: unde Deus ut universalis provisor non tenetur vitare omnia peccata; sicut Princeps humanus permittit meretrices propter majora commoda. Hæc ille.

Tu ergo noli dubitare, sed dic & intus dic, quia sic est ut dicis: Ex malis bona proveniunt, & eâ ratione dictum est, quod bonum est non mala fieri, vel esse; non quia malum sit bonum, vel quia bonum sit mala fieri. Non est enim bonum malum fieri ab aliquo, quia non est bonum, ut aliquis faciat malum. Si enim hoc esset bonum, profecto hujus Deus auctor esset, qui est auctor omnis boni. Quod si hujus Deus auctor est; eo ergo auctore homo agit mala, & ita eo auctore homo fit deterior. Et eo auctore homo fit deterior, tunc eo volente homo fit deterior. Idem enim est dicere, aliquid fieri Deo auctore, quod Deo volente: Deo autem auctore homo non fit deterior, ergo non Deo volente, ut Aug. in lib. 83. q. 3. aperte astruit dicens ita:

Nullo sapiente homine auctore fit homo deterior: tanta enim est ista culpa, qua in sapientem hominem cadere nequit. Est autem Deus omni homini sapiente præstantior: multo minus ergo Deo auctore fit homo deterior. Multo enim est præstantior Dei voluntas, quam hominis sapientia. Illo autem auctore cum dicitur, illo volente dicitur: ergo est vitium voluntatis, quo est homo deterior, quod vitium, si longe abest à Dei voluntate, à quo fit, querendum est. Ecce (inquit Mag. sup.) aperte dicit Aug. Deo auctore vel volente hominem non fieri deterio- rem; sed vitio voluntatis sua. Non est ergo Deo auctore, quod malum sit ab aliquo, & ita Deo volente mala non fiunt. Sic ille.

Fiunt porro Deo permittente, & volente permittere, ut fiant. Nec dubitandum est (ut sup. adhuc diximus ex D. Aug. Enchir. c. 95.) Deum facere bene etiam sinendo fieri, quæcumque sunt male: non enim hoc nisi iusto judicio finit. Et profecto si bonum est, omne quod iustum est. Igitur Deus permittit peccatum ex aliquo bono sine etiam in penam præcedentis peccati, ut statim dicitur postquam verò permisit, ex ipso occasionatur humilitas, vel penitentia aut aliud simile bonum. Quoniam (juxta Apost. ad Rom. 8. v. 28.) diligentibus Deum omnia cooperantur in bonum illi, qui secundum propositum vocati sunt sancti. Vnde aded omnia (auditis Aug. lib. de Correp. & grat. c. 9.) ut etiam, si qui eorum deviant & exorbitant, etiam hoc ipsum eis faciat proficere in bonum, quia humiliores redeunt atque doctiores.

Si autem à me queritur, an ergo hæc bona, v.g. humilitas aut penitentia, possunt esse de prima

prima intentione Dei, ita ut primò velit pœnitentiam, & ut illam consequatur, permittat peccatum? Respondeo cum Felice sup. diff. 8. n. 3. esseque satis communis sententia; quòd bona, quæ ex peccatis oriuntur, possunt esse, imò plura sunt de facto ex prima intentione Dei; ita ut permissio peccati sit medium ad finem à Deo intentum consequendum. Probat: nam Incarnatio Christi Domini, ut Redemptoris & in carne passibili, decretata fuit post prævisionem peccati originalis, & ante prævisionem peccati crucifigentium. Hoc ultimum patet primò, quia Christus passibilis fuit subiectum, circa quòd fuerunt exercita peccata crucifigentium. Secundò: aliàs sequeretur, Christum ut Redemptorem non meruisse auxilia Judæis, ut cum non crucifigerent: ante enim passionem Christi prævisam jam prævisa fuisset permissio crucifixionis. Ergo passio Christi fuit de prima intentione, hoc est, prius providit Deus hominibus de remedio peccati originalis, scilicet de Passione Filii sui; ut autem hanc assequeretur, providit permissionem peccati crucifigentium, tanquam medium.

Atque in hanc sententiam inclinat etiam Smil. tract. 3. disp. 6. n. 2; 8. asserens, permissio nem peccati in electis posse esse prædestinationis effectum, & de facto esse, quando occasione peccati electus proficit ad aliquod majus bonum, puta ad opera pœnitentiæ, humilitatis &c. Sed de hoc infra, ubi de effectibus prædestinationis. Imò præsentiam ad dictum argumentum Felix Respondet Aliqui: distinctum fuisse decretum Incarnationis Christi quoad executionem, à decreto redemptionis. Vel sic, aliud fuisse decretum redemptionis absolutæ, & aliud decretum redemptionis per crucem, & hoc fuisse post visionem peccatorum Judæorum; illud statim post visionem peccati originalis.

Contrà (inquit Felix supra) hoc absurdum est: nam satisfactio & redemptio non fuit intentata post prævisam mortem Christi; sed potius mors Christi propter redemptionem, & consequenter peccata commissa in morte. Qui ordo explicatur Act. 2. v. 23. Hunc definitio consilio, & præsentia Dei traditum per manus iniquorum affligentes interemisit. Ubi dicitur passio Christi permissa ex speciali Dei consilio. Confirmatur: nam unum peccatum est pœna alterius; ergo ex intentione puniendi peccatorem permittit Deus secundum peccatum. Et sic patet, quomodo voluntas, quæ juxta Damas. lib. 2. de Fide c. 29. est secunda, quia habita ex nostris demeritis, apud nos, possit esse de prima intentione Dei: nam potest Deus, ut dictum est, intendere pœnam, & ex hac intentione eligere permissionem peccati, ut medium ad consequendum finem.

Nec inde sequitur: quòd Deus faciat peccatum, aut peccatores, contra SS. Patres Aug. & Alios, ut supra audimus; quia Patres solum intelligunt (inquit Felix sup. n. 4.) Deum non esse causam peccati, esseque ita bonum & potentem, ut ex peccato eliciat bonum, prout sup. ex S. Aug. diximus: & hoc in executione exhi-

bita: nam in prævisione prius potest esse bonum, quam permissio peccati. Sic ille.

Quod probat à simili dicens: quàmvis usus medicamenti, quod ex intentione salutis assumitur, supponat existentiam illius, quando in re exhibetur; non tamen est necessarium, quòd ejus existentia supponatur (etiam si hoc possit contingere) quando eligitur, ut salus consequatur: ita in nostro casu quàmvis usus peccati, quod ex intentione alicujus boni assumitur, supponat existentiam illius, quando in re exhibetur; non tamen est necessarium, ut ejus existentia supponatur, (etiam si hoc possit contingere) quando eligitur ad bonum consequendum, sed, electo bono orituro ex peccato, potest post eligi permissio peccati.

Si inferas: ergo tali casu Deus vult ipsum peccatum; quia qui vult finem, vult, saltem virtualiter, medium necessarium ad consecutionem talis finis; ergo si Deus vult primò pœnitentiam, v.g. etiam vult peccatum, quod est medium necessarium ad illam. Respondetur neg. Consequentiam. Ad probationem dicitur: Antecedens verum esse, intellectum de medio rigorofo, quod in finem influit, & in executione est causa illius: sed de medio latè sumpto, ut est peccatum respectu pœnitentiæ, quod non influit in illam, nec est causa positiva illius; sed solum occasio, ut sit tale bonum.

Insuper: qui efficaciter vult finem, vult omne necessarium ad consecutionem illius, etiam si sit tantum occasio; ergo Deus vult peccatum. Respondet Felix sup. n. 5. neg. Antecedens; nam sufficit, Deum ponere id, ex quo scit futurum peccatum, quod scit postea permissione, & cooperatione sua ad materiale peccati, de quo alibi iterum redibit sermo, ubi plenius expendetur.

Si autem à me quaeritur: nunquid quæ peccati, eadem est ratio mali pœnæ seu naturæ? Respondeo:

CONCLUSIO VII.

Deus providet mala pœnæ.

Mala pœnæ seu naturæ (inquit Felix sup. diff. 9. n. 1.) vocantur illæ miseriæ & calamitates, quæ accidunt hominibus præter illorum intentionem, ut mors, quando quis ab inimicis occiditur, vel quando aliquam jacturam patitur sive in membris, sive in bonis temporalibus. Quæritur nunc, utrum Deus provideat hæc mala non solum permissivè, sed & positivè seu effectivè; id est, an non solum de ipsis provideat, sicut providet de peccatis; sed etiam ipsa provideat, velut providet bona naturæ, scilicet per modum effectus.

Sententia communis est: quodeumque malum pœnæ seu naturæ attingere providentiam Dei, seu Deum actu directo suæ voluntatis, ipsum efficiendo eo modo, quo effici potest. Audiatur Deus ipse apud Isaiam Prophetam c. 45. v. 6. & 7. Ego Dominus, & non est alter, formans lucem, & creans tenebras, faciens pacem, & creans malum: ego Dominus faciens omnia hæc. Et Amos 3.

198.
In prævisio-
ne prius po-
test esse bo-
num, quam
permissio
peccati.

199.
Obiectio.

Solutio.

200.
Instantia.
Diluitur.

201.
Quæ vo-
centur ma-
la pœnæ.

202.
Ea attingit
providentia
Dei.

Probat ex
Scriptura.